

De participatiechecklist

— In drie stappen de juiste participatietools kiezen

Moeten we aan participatie doen? Dat voelt bijna als een onethische vraag, zo normaal vinden we het om de burger te betrekken. Toch is het goed om stap voor stap te werk te gaan. Participatie toelaten is een belofte van verandering maken. Die moet je dan ook kunnen waarmaken.

Stap 1 Stel je eerst drie vragen

Hoeveel ruimte is er voor verandering?

Is er in je project veel ruimte voor verandering of zit het hem nog maar in de details? Kan de omgeving mee beslissen over de boomsoort in de nieuw aangelegde dorpsstraat, over het ontwerp van de zitbanken of toch ook over het aantal parkeerplaatsen? Omschrijf de participatieruimte die je hebt. Doe dit niet alleen, maar toets dit af met het projectteam en de bestuurlijke verantwoordelijken.

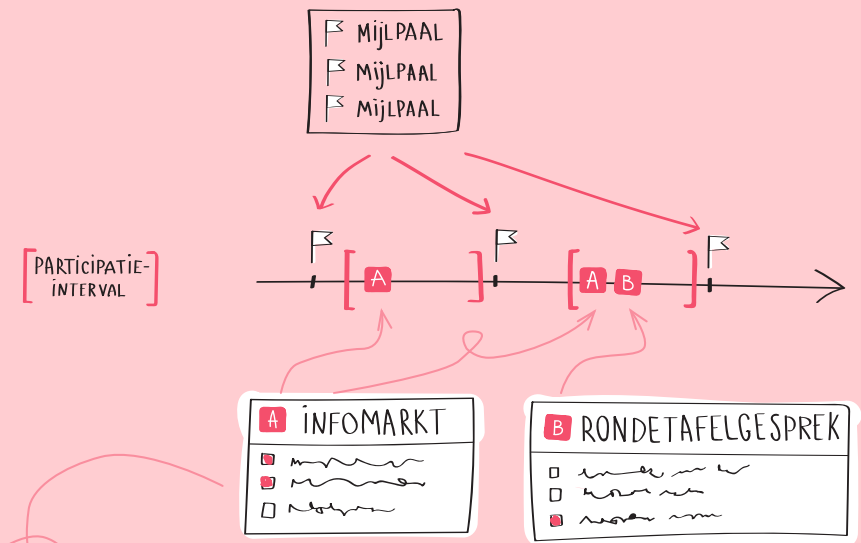
Hoeveel resources kunnen wij vrijmaken voor participatie?

Participatie vraagt tijd én dus ook geld. Je ambitieniveau rond participatie moet stroken met de ruimte die je ervoor kan vrijmaken binnen je organisatie. Als je mikt op een hoge mate van cocreatie, waarmee je de bewoners van een wijk mee wil betrekken van planfase tot uitvoering, dan kom je er niet met twee infoavonden en een krantje. Maak dat ook duidelijk aan je bestuurders en ga desnoods solliciteren voor extra mankracht en budget. Ook die vraag moet je goed afgedekt hebben alvorens je verder kan.

Wanneer zijn wij tevreden?

Vooraleer je doorschiet naar middelen en praktische zaken, leg je samen met je projectteam vast welke resultaten je wil boeken. Dat is de mate van planverandering of het aantal wijzigingen die je hoopt te realiseren dankzij de input van bewoners. Dat is een kwalitatief criterium. Maar je kan het ook puur kwantitatief doen. Dan leg je vast hoeveel bewoners je tijdens het participatietraject wil bereiken of hoeveel inputdocumenten je wil verzamelen.

Omschrijf de antwoorden op één A4. Communicatie is teamwork. Doe dat dus niet alleen, en confronteer ook je bestuurders met de uitkomst van deze drie vragen.

Stap 2 Teken de participatietijdslijn uit

Ook bij participatie is timing alles. Een schitterend idee waar je omwille van je interne werkproces of de ruimtelijke procedure geen rekening mee kunt houden, is een gemiste kans. Het kan juist tot frustraties leiden in plaats van tot de verhoopte betrokkenheid. Dan verlies je twee keer. Je moet dus even in de diepte gaan, en samen met het projectteam nauwgezet de projecttijdslijn vastleggen. Heb je die tijdslijn, dan markeer je de participatie-intervallen. Dat zijn de tijdsperiodes waarin je participatie-initiatieven kan ontplooiën en het projectteam er ook inhoudelijk mee aan de slag kan.

Stap 3 Kies de participatietools

Nu kan je de juiste participatiemethoden kiezen. Dan kom je natuurlijk op het gekende lijstje van infomarkt, enquête of wijkdebat terecht. Maar juist door nog eens naar je participatie-A4 te kijken, kom je mogelijk op een methode op maat van je ambities en de resources die je kan vrijmaken. Omschrijf per tool waar je zeker moet aan denken, en maak een korte checklist.

Dit strategisch model werd gedownload uit het boek 'Laat ons zeggen dat het (opnieuw) shit wordt' van Bart Derison.

Stap 1 Stel jezelf drie belangrijke vragen en beantwoord ze op één A4

1 HOEVEEL RUIMTE IS ER VOOR VERANDERING?

2 HOEVEEL RESOURCES KUNNEN WE VRIJMAKEN?

3 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

Stap 2 Teken de participatietijdslijn uit

- Bepaal de mijlpalen binnen je participatietraject en zet ze uit op de tijdslijn

 _____ _____ _____ _____
1 2 3 ...

- Markeer de participatie-intervallen op de tijdslijn

[PARTICIPATIE-
INTERVAL]

Stap 3 Kies je participatietools en zet ze uit op de tijdslijn

A

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

B

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

C

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

VOORBEELD

SITUATIESCHETS FICTIEF VOORBEELD

Het gemeentelijk zwembad, de sportinfrastructuur en de daarbij horende parkeervoorzieningen worden de komende jaren grondig vernieuwd. Die beslissing van het schepencollege werd vorig jaar op de gemeenteraad goedgekeurd en ondertussen is ook al een eerste versie van de ontwerpplannen uitgewerkt.

Volgens jou als communicatie-professional is dit het geschikte moment om een participatief traject op te starten met zowel de omwonenden als met alle sportclubs die gebruik maken van het sportcomplex, maar is dat ook effectief zo?

De participatiechecklist vormt de ideale leidraad bij het bepalen van jouw participatietraject.

Stap 1 Stel jezelf drie belangrijke vragen en beantwoord ze op één A4

1 HOEVEEL RUIMTE IS ER VOOR VERANDERING?

De eerste ontwerpplannen werden ondertussen uitgetekend. Aan de inrichting van de sporthal en de hoogte van de turnzaal kan er weinig tot niets worden veranderd. De inrichting van de kleedkamers biedt gelukkig wel nog ruimte tot input van de omgeving. Voor de locatie en de indeling van de petanquebanen, maar ook voor de keuze rond de exacte ligging van de in- en uitgang van de parking zijn ook nog geen finale beslissingen genomen. Daarnaast zijn er ook nog geen keuzes gemaakt over welke groenelementen er rond het nieuwe sportcomplex komen en hoeveel parkeerplaatsen er precies worden voorzien.

2 HOEVEEL RESOURCES KUNNEN WE VRIJMAKEN?

Als we zowel de volleybal-, tennis-, turn-, zwem- en basketbalclub én de directe omwonenden betrekken in ons participatieproces en dat op een gestructureerde manier willen doen, moeten we qua mankracht een tandje bijsteken. Een informatieavond over de werken stond al sowieso gepland (en in deze voorbereidingen kruipt ook al veel tijd), maar we willen ook meer doen dan louter informeren en extra input verzamelen van de voor ons belangrijkste belanghebbenden. Daarom gaan we de komende 3 maanden 0,2 fte vrijmaken op onze afdeling, specifiek voor dit project. We gaan externe ondersteuning van een participatie-expert nodig hebben, en hiervoor schrijven we een aanbesteding uit. Het bestuur is hiermee akkoord en we voorzien in totaal 25.000 euro om dit de komende maanden aan te pakken.

3 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

We zijn tevreden als we tijdens het participatietraject minstens 30 % van de omwonenden én gebruikers hebben kunnen bereiken. Daarnaast willen we met input van de omgeving minstens 2 valabele alternatieven bedenken voor de in- en uitrit van de parking en minstens 20 verschillende inhoudelijke inputreacties van de sportclubs hebben over de bespreekbare elementen van de inrichting van het sportcomplex.

Stap 2 Teken de participatietijdslijn uit

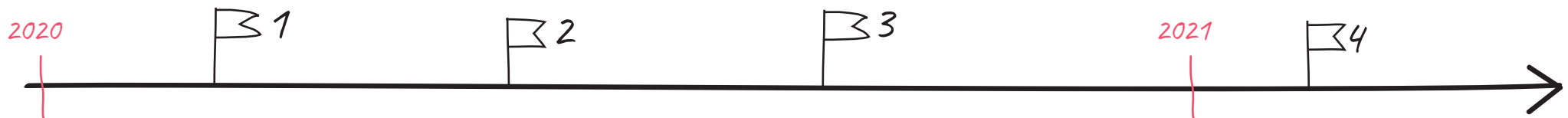
- Bepaal de mijlpalen binnen je participatietraject en zet ze uit op de tijdslijn

Finaliseren
1 ontwerpplannen

Aanvraag
2 omgevingsvergunning

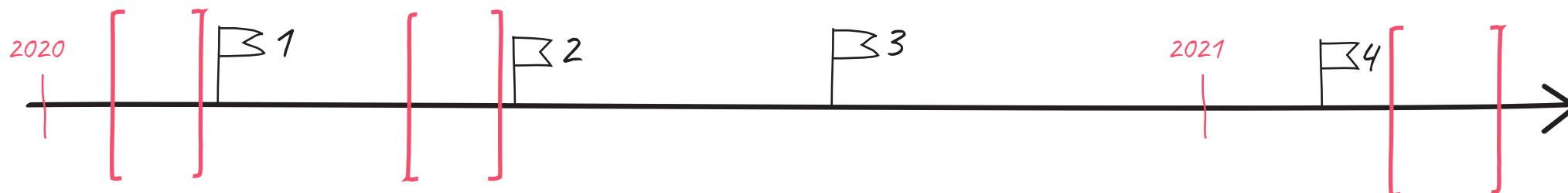
Verkrijgen
3 omgevingsvergunning

Start werken
4 (eerste steenlegging)

- Markeer de participatie-intervallen op de tijdslijn

PARTICIPATIE-
INTERVAL

Stap 3 Kies je participatietools en zet ze uit op de tijdslijn

A Walkshop (*)

- ☐ Parcours wandeling door huidige sportcomplex bepalen
- ☐ Sportclubs contacteren en uitnodigen
- ☐ Inschrijfmodule voor wandeling via online formulier
- ☐ Gids (lid projectteam) om wandeling te begeleiden
- ☐ Opmerkingen- en suggestieformulier voor wandelaars
- ☐ Ideeën- en voorstellenbus om formulieren in te steken

→ (*) een walkshop (wandelende workshop) is een methode waarbij in dit geval de omwonenden en de leden van de sportclubs tijdens een wandeltocht kennismaken met ideeën voor het nieuwe sportcomplex in de startfase

B Co-creatie sessie met de leden (kinderen) van de sportclubs

- ☐ Uitnodigen jonge leden sportclubs
- ☐ Tekenaar die ideeën van kinderen in het groot uittekent
- ☐ 3D-toekomstbeelden van nieuwe sportcomplex
- ☐ Praktische benodigheden (stiften, plakband, kleurpotloden, post-its)
- ☐
- ☐

C Algemene informatiemarkt

- ☐ Locatie vastleggen (bij voorkeur in het bestaande sportcomplex)
- ☐ Bedelingszone uitnodigingsbrief bepalen
- ☐ Uitnodigingsbrief opstellen en verspreiden (sportclubs persoonlijk uitnodigen)
- ☐ Praktisch draaiboek organisatie infomarkt
- ☐ Informatiepancartes maken
- ☐ Artikel in gemeentelijk informatieblad ter aankondiging

D Dialoogcafé

- ☐ Themabepaling discussietafels
- ☐ Moderator per tafel voorzien
- ☐ Locatiebepaling (bij voorkeur in de cafetaria van het huidige sportcomplex)
- ☐
- ☐
- ☐

E Naamwedstrijd nieuwe sportcomplex

- ☐ Naamwedstrijd kenbaar maken via gemeentelijke website/ sociale media
- ☐ Artikel in gemeentelijk informatieblad
- ☐ 'Stuurgroep' samenstellen die winnende naam kiest
- ☐ Terugkoppeling naar winnaar
- ☐ Prijs voor winnaar kiezen
- ☐

F

- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐
- ☐

- Zet je participatietools uit op de tijdslijn

